

736 / Turnov na konci 18. století.

(uralte), což v dobovém významu znamená, že si ji pamatují nejstarší občané ze svého mládí, tedy nejméně čtyřicet až padesát let před 1780, snad ve 30.-40. letech. 1780 si stěžoval Václav Šetřil mladší u krajského úřadu v Mladé Boleslavi na představenstvo města, že plýtvá obecním majetkem, když nechal v obecním lese porazit několik stromů, aby z nich byla doplněna z radničního sklepa zcizena část jeviště k pašijové truchlohvě. Spor krajský úřad vyřešil zákazem „každoroční“ insc. dva dny před Velkým pátkem. Divadlo vytvářené sousedy muselo být zde za kořeněné. 1783 získali dva turnovští měšťané povolení „komedy o Kristu Pánu producirovat a sobě teatrum na rathauzu vystaviti“. Novošvec Karel Staněk a kamenář Antonín Zich samostatnými místními div. producenty.

1810 místní „liboherci“ sehráli první ochotnické představení Dva buchy a tri šuchy (Palkovič), též první uvedení slovenské hry na českých jevištích. (Další její uvádění je známo až ve 40. letech 19. stol.) Uvedeno v přízemí radnice vlasteneckým knězem Ant. Markem, který byl s J. M. Kotlerem duší turnovských divadelníků. Iniciovali činnost ochotníků i v dalších letech. Uváděli hry českých obrozenecckých autorů, např. Sedivý, Zima.

Turnovští zasluhují všem Čechům za příklad vystaveni býti, že tak stále s českou Thálií obcují.

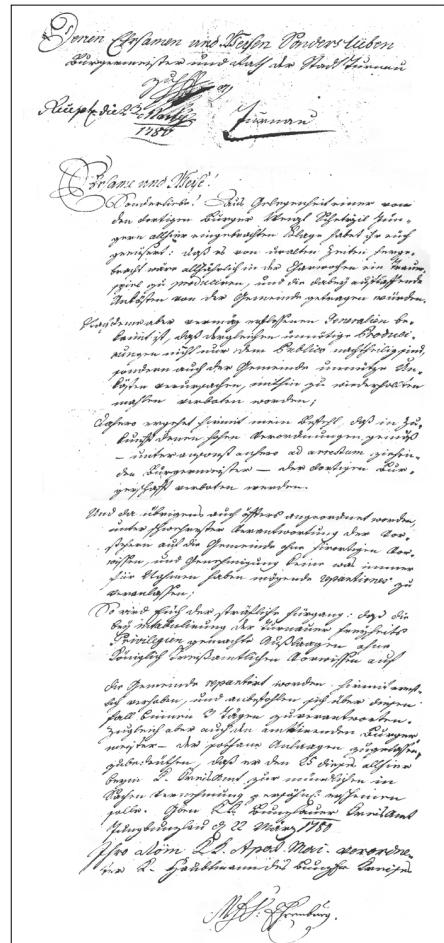
*Z dopisu Josefa Jungmanna Antonínu Markovi,
1811. Časopis Českého musea, 1881, s. 524.*

1818 hry v zahradě na ostrově u Shořalého mlýna v aréně „u milošumné Jizerý“. Pro zimní produkce hledán vhodný prostor. 1819 hry v síni turnovské radnice, od 1821 U rímského císaře, asi po půl roce přestěhování do hostince U zlatého orla. Ač 1822 místodržitelství zamítlo žádost A. Marka o povolení her, byla uvedena Kouzelnice Sidonia a Hrad Kunětice. 1823 zakoupeny spolkem místnosti v 1. patře hostince U zlatého jednorožce, čp. 2, upraveny výhradně pro potřeby divadla, vzniklo tak první stálé divadlo v Turnově.

*Chrám Thálin budí osvěcován hlaholem řeči české.
Básníků duch k Tobě hovoř, spolu měštane vlasti,
lasky oheň rozpal v obětnici her divadelních,
zábava ušlechtilá bude kráslit chvíle večerní!
Z Prologu k zahájení českých ochotnických her divadelních
v Turnově od Antonína Marka. 1820.*

1823-1840 představení v novém městském divadle, hl. Štěpánek, Klicpera. 1822-1867 stálé divadlo U zlatého jednorožce, za tu dobu 108 ochotnických představení. Ve 30. a 40. letech 19. stol.

divadlo i děti pro děti. 1839 3x Dráteník (zásluhou Františkána p. Lederera) a další opera Rodina švejcarská. 1840 5 her, poté rozpad skupiny, uzavření divadla. 1840 si „z chrámu dramatické Musy ziskuchtivá důmyslnost pachtýřova prostrannou sýpkou a příhodný seník utvořila!“. 1842 zásluhou V. Fotra ODi obnoveno, h. studenti, 1843 Dobrý tón (Töpfer), Duch času (Raupach), na představení jako diváci Ant. Marek, K. Vinařický a F. L. Čelakovský, h. do 1850. 1850-1857 pro poškození budovy a vybavení divadla činnost přerušena. 1857 zásluhou A. Sobotky divadlo opraveno, studenti uvedli Vězení, 1858 Monika (Kolář), Statek

737 / Zakazovací listina c. k. krajského úřadu boleslavského, 1780. Překlad dokumentu je citován v úvodu hesla.

Lhota, 1859 Duch času, Divotvorný klobouk. 1860-1866 střídavě se studenty h. opět i ochotníci. 1863 zal. Kronika turnovské Thalie, historie divadla v městě od 1818. 1865 na návrh význačných ochotníků J. Vericha a K. Sobotky zřízena pro vzdělávání vlastních členů dramatická škola, nejspíš jako první mimo Prahu.

Do „divadelní školy“ chodily mladší ochotnické sily a stará zkoušení herci přispívali novým adeptům radou. Škola byla v místnostech Čtenářské besedy, kde mladí ochotníci na malém jevišti hrávali zkoušební jednoaktové hry pro členy Čtenářské besedy a mladší ochotníky. Noví členové se též zúčastňovali divadelních zkoušek jako diváci, prodělávali deklamátorská cvičení a školili se i v jiných oborech divadelní práce. Tato praktická i teoretická příprava přispěla k posílení kádru starého členstva mladšími silami. Mezi těmito pak byl jeden z nejlepších herců a režiséří Josef Jankýl, který od roku 1865 do ledna 1936, tedy plných 71 let, byl členem ochotnického spolku. Rozvoj 7. 8. 1965.